

СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ

СУТИЧКА З ТАЙФУНОМ

Збірка поезій

Об'єднання Українських Письменників «Слово»

Українське Видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка

Нью-Йорк

**Балтімор
1980**

Торонто

Шекспір

СОНЕТ (31)

Світанок дня зустрів я не один:
На сході сонце пестить пасма гір,
Голубить ряст зелених полонин,
Золотить плеса вод на дні міжгір.

І раптом дозвіл хмарищам дає
Надбігти і затьмарити свій вид —
Ховає очі і чоло своє
Від злого зла, в якому гине світ.

Отак і мій світанок пломенів
Яскравим сонцем в ранішній порі.
Минулося!

Світ хмарами закрив
І блиск його і сяєво вгорі.

Та сонце я своє люблю і в млі, —
Є хмари в небі, є і на землі.

Шекспір

СОНЕТ (66)

Скоріше б смерть!

Набрид мені цей світ,
Де гідність ходить вічним торбарем,
Де замість права — зрада і навіт,
І пишна розкіш чепурить нікчем,

Де почесні — це за ганьбу платня,
Де світлий розум в ланцюги кують,
Де мужність в рабство підступ заганя,
Й дівочу честь поганить дика лють,

Де зло з добра зробило кріпака,
Де хибою людська відвертість є,
Де влада рот мистецтву затика,
І тон в науках глупство задає.

З тим всім я розпрощаюсь без жалю,
Та як я кину тих, кого люблю?

Шекспір

СОНЕТ (14)

Про війни, голод, пошесті, пожар
Вночі по зорях я не ворожу,
Я не віщун, не маг і не відьмар,
Щоб знати долю власну та чужу;

Не можу я сказати наперед
Чи буде дощ, чи вітер, град чи сніг,
І, стежачи за рухами планет,
Царям передрікати долю їх.

Зате в твоїх негаснучих очах
Читаю я науку всіх наук:
Краса і правда житиме в віках,
Коли у твого внука буде внук;

Коли ж твій рід скінчить своє життя —
Краса і правда зійдуть в небуття.

Шекспір

СОНЕТ (2)

Коли твоє чоло за сорок зим
Поріже невблаганний плуг життя
І стане одяг юности старим,
Що вже давно слід кинути в сміття,

Тоді себе самого запитай:
— Де дів ти скарб — красу юнацьких днів?
Сховав в собі?

А сором і відчай
Не пік твоє сумління, не палив?

Хіба хвали б ти менше заслужив,
Якби сказав:

— Прекрасне це дитя,
Ось доказ мій, що я не марно жив, —
І тим би власне виправдав життя?

Тоді твоя, що вже холоне, кров
В твоїй дитині закипіла б знов.

Шекспір

СОНЕТ (5)

Минущих діб нестримна череда,
Що творить неземної вроди взір,
Сама ж на нього потім напада,
Руйнує і потворить свій же твір.

Невтомний час на зміну літнім дням
Веде пору морозів та снігів,
Журливий довгий сон несе гаям,
Сиротить вигляд рясноплодих нив.

Одні лише квітки оранжерей
Не гублять свого літнього вбрання;
В блідій красі зимових орхідей
Ми бачим образ сонячного дня.

Зимою блідне квітів ніжний цвіт,
Та цвіт є цвіт, хоч як би він не зблід.

Шекспір

СОНЕТ (7)

З якою радістю і захватом в очах
Усе живе звертає зір на схід,
Коли, розпочинаючи свій шлях,
Яскраве сонце будить білий світ;

І поки, засліплюючи людей,
Воно підносить вгору світлий лик,
Ніяк не відведе своїх очей
Від цього блиску смертний чоловік...

Коли ж сполудні сонце розпочне,
Зеніт минувши, свій зворотній рух,
Людське хитке захоплення мине,
І очі всіх блукатимуть округ.

Отак і ти помреш на самоті,
Якщо не лишиш сина у житті.

Шекспір

СОНЕТ (9)

Чи не тому живеш ти сам-один,
Щоб по тобі не плакала вдова?
А світ?

Хіба не заголосить він,
Як образ твій навіки похова?

Два горя разом перетерпить світ,
Бо весь твій рід з тобою вкупі вмре,
Вдову ж розрадить вид її сиріт,
І спогад серце звеселить старе.

Багатств на світі менше не стає,
Нехай там як ми тратитимем їх,
Лише красу ошадливість псує,
І в зародку її вбивати — гріх.

Любити світ не може до кінця,
Хто цілий вік живе життям ченця.

Шекспір

СОНЕТ (16)

Час — ворог твій, з ним в спілці смерть твоя.
Чому ж на них війною ти не йдеш?
І ділом, а не римою, як я,
Свій образ від гниття не збережеш?

Досягши нині віку зрілих літ,
Ти знайдеш не одну в гурті дівчат,
Яка відтворить плоть твою і цвіт
Точніше, ніж різьбар-лауреат.

Навряд чи передасть рука митця
Твій дух та гідність, пристрасть і любов,
Життя ж тебе без пензля й без різця
Відродить в поколіннях знов і знов.

Любов — різьбар безсмертя. Чом же ти
Не вчишся в неї смерть перемогти?

Шекспір

СОНЕТ (17)

Мій вірш — це склеп, це намогильний храм,
Він дав тобі вбрання з нетлінних шат.
Та чи повірить правнук цим рядкам,
Де списано красу твоїх принад?

Коли я намалюю без прикрас
Привабливість твоїх очей та вроди,
Нашадок скаже:
—Бреше віршомаз!
Краса на землю із небес не сходить!

І викине на сміття цей папір,
Як непотрібну хвору маячню,
Прийнявши твій портрет за модний твір,
За добре заримовану брехню.

А був би правнук твій тоді живий, —
Він став би свідком правоті моїй.

Шекспір

СОНЕТ (18)

Чи можеш ти назватись літнім днем?
Ти краща і привітніша стократ.
Негоди злі з туманами й дощем
У літа крадуть блиск його принад:

Буває — спека палить небеса,
А часом їх вкриває хмарищ рій,
І меркне дня погожого краса
Від примх природи та гризні стихій;

Твоє ж квітуче літо хмар не зна,
Бодай на мить не тратиш ти краси,
І навіть смерть для тебе не страшна
В твоєму русі через всі часи:

І доки будуть люди — будеш ти,
Тобі і жити вічно і цвісти.

Шекспір

СОНЕТ (19)

Час — ти акула. Ти ковтаєш всіх,
Ти тупиш кігті тигрів і пантер,
Рвеш зуби левам з їх пашек страшних
І феніксу в огні готуєш смерть.

Смути, бентеж і весели цей світ!
Міняй години втіхи та журби!
Виконуй все, що виконати слід,
Лише одної речі не роби:

Рис мого друга милого не стар!
Не морщ його прекрасного лица!
Хай збереже красу свою і чар
І смертного не відає кінця!

Коли ж глухий до цих благань твій біг,
Хай рими збережуть його в живих!

Шекспір

СОНЕТ (21)

Мене не вабить Муза тих нездар,
Хто, стрівши розписної вроди взір,
В її красі шукає дивний чар,
Приписує їй блиск яскравих зір,

Зве сяйвом сонця у своїх віршах,
Порівнює з квітками, з днем весни,
З коштовним скарбом, з небом у зірках,
З усім, що меж не має ні ціни.

О, серце шире!

Щирим завжди будь!

Моя любов прекрасна, як життя,
Але зорею в небі їй не быть:
Вона людської матері дитя.

Гіперболи — це для базару крам,
А я своєї Музи не продам.

Шекспір

СОНЕТ (23)

Мов той актор, що знітився й мовчить,
Забувши ролі звичної слова,
Або маньяк, в якому гнів кипить
І не до діла мислить голова,

Так я тремчу, згубивши мови дар,
І не знайду давно знайомих слів...
Моє кохання — ось мій володар,
Це він мої уста заворожив.

Нехай же все, що я сказати мав,
Тобі розкаже цей німий папір;
Він перший друг моїх сердечних справ
І мого серця вірний поводитир.

Любов мовчить про наміри свої —
Учись очима слухати її!

Шекспір

СОНЕТ (25)

Годованку Фортуни, — пишну знать,
Хай тішать блиск, мундири та герби,
Мене ж дарунки долі не п'янять...
Любов і щастя — всі мої скарби.

Як цвіт весни від сонячного дня,
Так від царя залежить фаворит;
Гучну кар'єру царський гнів спиня,
І лорд пихатий старцем йде у світ.

Боєць, що в сотнях битв перемагав,
Одну таки нарешті програє,
І вже на почесь він не має прав,
Й заслуг його ніхто не визнає.

Лиш я люблю й любий, і мені
Ніякі примхи долі не страшні.